

Megjelenik
minden
vasárnap
és
csütörtök
reggel.

JÁSZ UJSÁG

Megjelenik
minden
vasárnap
és
csütörtök
reggel.

SZÉPIRODALMI ÉS TÁRSADALMI LAP.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztő címére küldendők

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN:

Egész évre 8.— K
Fél évre 4.— K
Negyed évre 2.— K

Felelős szerkesztő:

BELEZNAV LÁSZLÓ.

Laptulajdonos: DARÁNYI FERENC.

Előfizetési és hirdetési díjak a laptulajdonos címére küldendők.

KIADÓHIVATAL:

Jászberény, Vásár-u. 2., hol hirdetések a legolcsóbban vétetnek fel. — Nyitlter sora 30 filler.

ELŐFIZETÉSI ÁR VIDEKEN:
Egész évre 9.— K
Fél évre 4.50 K
Negyed évre 2.50 K

Szövetkezés felé.

A szövetkezeti szervezkedésről nem először esik szó e lap hasábjain. Nem osztjuk egyesek azon fel-fogását, hogy a mi derék jász né-pünk nem túlságos barátja a társadalmi szervezkedésnek és hogy a társadalmi szervezkedés következtében az egyéni szabad mozgásról való lemondás és a saját önálló akarattal a közérdek alá való rendelése nem felel meg a jász nép önnálló gondolkodásának és szabadságszereteté-nek, melynél fogva népünk a saját ténykedéseire vonatkozó korlátokat nem szívesén tűri el. Ezzel a nézet-tel szemben egyszerűen reá mutatunk a jászságban működő számos szövet-kezetre, melyeket a nép fiai, iparosok és földművesek alakítottak.

A legnagyobb örömmel üdvözöl-jük a ma alakuló *pinceszövetkezetet* is, mely városunk szőlősgazdáinak érdekeit szolgálva, a város haladását is célozza. Ha a tagok szolidaritása egyesül az ügyes vezetők szerencsés megválasztásával, szép jövőt jósolunk neki. Vajha a megkezdett úton ha-ladnának tovább is, s egy olyan nemű szervezkedésre fordítanánk figyel-münket minél előbb, amely még szélesebb rétegeket vonna áldásthöz szárnnyai alá.

Népünk óriási percentje a jász-ságban földmivelésből él. A gabona-terméstől függ úgyszólván városok, községek, falvak, existenciája. Ámde a gabona árát nem a termelő gazda szabja meg. Hát kicsoda? A börze. Ez pedig fura egy intézmény úgy ahogy van. Papirosbúzájával speku-láló tőzsdénket nehéz megrendszabá-

lyozni. Még Polóyninak is buknia kellett ilyes szándékai miatt.

A budapesti tőzsdén néha van gabona, néha nincs. Ez nem az idő-járástól, nem a termés bőségetől, vagy soványságától, hanem a speku-lánsok ravaszságától, lelkiismeretlen-ségetől függ. Ezt az eljárat, hogy néha a gabonamennyiség visszatartá-sával, néha pedig éppen megfordítva a nagyobb gabonamennyiségnek a piacra szorásával a gabonaáraknak lenyomását, majd felszökttetését idézik elő, nevezik spekulációnak. Két párt dolgozik egymás ellen. Az egyik, amely vételre spekulál, azon mester-kezik, hogy minél olcsóbban kapja a gabonát. A másik párt ellenben, mely eladni akar, minél magasabb árat tö-rekszik elérni.

Aki nem ismeri a tőzsdei szo-kásokat és ravaszságokat, az azt mondaná, hisz ez jól van s így is kell lenni. Ha a nagy gőzmalomok, mert ezek játszanak a börzén, olcsón veszik a gabonát, olcsó lesz a liszt, olcsó lesz a kenyér, a sütemény. Ez pedig a *fogyasztó* közönség érdeké-ben áll. Ha pedig drágán kel a bú-za, akkor a *termelő*, a földműves töb-bet kap a gabonájáért. Így meg a földműves boldogul. *De nem így van ám!* Mert a börzespekulációk arra irányulnak, hogy a földműves minél rosszabb áron, lenyomott áron legyen kénytelen eladni gabonáját. A börzi-aner tehát első sorban a *termelőt*, a földműves gazdát akarja megnyomo-ritani. Mikor ez megtörtént, arra tö-rekszik, hogy a *fogyasztót* sarcolja meg, mikor neki eladja a lisztet.

Ha a termelő és a fogyasztó közvetlen állana szemben egymással, vagyis a *fogyasztó*, aki nem termel saját gabonát, hanem ipari, művészi vagy tudományos foglalkozást űz, közvetlenül a *termelőtől*, a földmű-vestől venné a gabonaszükségletét, az adásvételi árkülönbözetek kiegyen-lítenék egymást. A haszon vagy a termelőnél vagy a fogyasztónál ma-radna.

De nem így van, hanem a fo-gyasztó és termelő közé áll a *közvetítő kereskedelem* és ez vágja zseb-re a termelő hasznát, ez adóztatja meg a gabonaárak mesterséges fel-csigázásával a fogyasztót. Mint segí-tő, a becsületes közvetítő képében jön a *közvetítő kereskedelem*, abból a látszólagos szándékból, hogy a tér-melőnek eladni segítsen, a fogyasztó-nak pedig a beszerzést megkönny-nyítse, az eredmény pedig az, hogy a *közvetítő kereskedelem* egyaránt kizsebeli úgy a termelőt, mint a fo-gyasztót. Sajnos, ez már rendszer. Ez a törvényes formákba öltöztetett megkárosítása másoknak, jobban mondva mások kárával való haszon-keresés.

Az acélos búzát termő Tiszavi-dék, a Bánát, a Dunántul mind-mind be van hálózva a kidolgozott hadi-tervvel dolgozó *közvetítő kereskedelem* ügynökeivel. Egy-egy fővárosi vagy vidéki városi nagy malomnak, konzorciumnak minden faluban, minden vá-rospan meg van a maga „vigéce”, aki a maga területén a gabonatermést összesze-di felülről megállapított áron, de szom-szédos kollegájának üzleteit ő vagy a

harmaók nem zavarja, mert mindenki csak a maga területén s egy áron vásárol. A kigazda pedig ritkán tud egy vagonra kikerekített rakományt Pestre szállítani, kénytelen tehát otthon eladni termését.

Igy lesznek egyes nagyobb gabonatermő vidékeken a malmok és közkereseti társaságok ügynökei a nyílt gabonapiacoknak uraivá és olyan alacsony árért veszik össze a gabonát, amint csak lehet. A kigazda éppenséggel nem tud ezen gabonaügynökök, „vigécek“ ellen védekezni, mert ezek mind egy huron pendülnek, más vevő pedig nincs. Ez mind egyforma alacsony árú ígér. De a kigazda meg is lehet szorulva pénz dolgában és vagy előre adja el reménybeli, zölden álló termését, s ekkor csinál legrosszabb üzletet, vagy a kigazda a már kicsévelt gabonát kénytelen potom árért eladni, mert nem várhat a kedvező árakra.

Ezen kizsákmányolás ellen a kigazdák a raktárszövetkezetekbeállítás után védekeznek. A raktárszövetkezeteknek az alap gondolata az, hogy egyes községek, egyes vidékek egy nagy központi raktárba hordják össze gabonatermésüket, amelyet eladni akarnak. Otthon csupán annyit tartanak meg, amennyit nekik házi szükségleteikre, vetőmagra elegendőnek tartanak. A többit beadják a raktárba. A közraktár-vezetőség teljes igazsággal megállapítja, hogy milyen minőségű az egyes gazda által beszolgáltatott gabona és mennyi lehet annak a legalacsonyab ára. Ezt az árat a köz-

raktár kifizeti vagy valamely bankkal kifizeteti, mely a közraktárszövetkezet pénzt kezel. A termelő megkapja azt az árat mindjárt, melyet a vigéc megad. Ezen felül osztzik a raktárszövetkezet nyereségében, vagyis abban a haszonban, amely azáltal áll elő, hogy a raktárszövetkezet igazgatósága kilesi a kedvező pillanatot, mikor a felhalmozott kész raktári gabonát jó áron eladhatja. Pl.: Kiút egy háború, a gabonára nagy szükség van, a gabonaárak hirtelen felszöknek. Vagy midőn jötermesti esztendőre inséges esztendő jön, s maga az állam temérdek inséggabonát kénytelen vásárolni, akkor a buzát kitarító szövetkezet nagy haszonnal adhatja el raktári készletét. Sőt ha rendes idők folynak, még akkor is nagyobb hasznot ér el egyes gazdánál, mert nem egy-két kocsi, nem néhány waggon, de 5—10000 mázsa gabonát szállithat egyszerre. Ezt pedig mindig jobban fizetik az árban is.

Az áremelkedésnek a hasznát tehát — ha raktárszövetkezetek vannak — nem a közvetítő kereskedelem, hanem a termelő élvezi. És ez igazság, mert a közvetítő kereskedelem se nem szánt, se nem vet, mégis mindig ő arat. Ez zsebeli be a termelő évesverejtékének hasznát.

Az Országos Központi Hitelszövetkezet közlékében immár körülbelül 30—35 oly szövetkezet működik, amelyeknek feladata a szövetkezeti tagok termelt gabonájának közös értékesítése. A szövetkezeti szervezkedés terén oly hatalmas eredmé-

nyek érhetőek el, amelyeket máskülönben elérni egyáltalában nem lehet. A gazdasági versenyben kétségtelenül nagy előnye van a nagyobb gazdasági egységnek, a nagybirtoknak a kisbirtok felett. Olcsóbban, többet termel és tömegben jobban tud értékesíteni. A szövetkezetekbe tömörülés a kigazdának is megadja a nagybirtokosok előnyeit, de ezt nekik be kell látniok, érette lelkesedniök, s végül cselekedni okosan, férfiasan.

HIVATALOS RÉSZ.

Megyei közgyűlés. A vármegye törvényhatósági bizottsága e hó 27 én tartja rendes évnegyedes közgyűlését, amelyre szóló meghívókat most expedílják a vármegyétől a bizottsági tagok részére.

A korcsmák vasárnapj szünete. Sok oldalú kérvényezés folyt már a múltban arra nézve, hogy a kormány rendelje el a korcsmák és pálinkamérésék vasárnapi munkaszünetét. A vármegyei és városi szab. rendeleteknek ezen értelemben való módosításába alig-alig mertek némely helyen is belefogni. Most első fecskeként jelent meg a héten Szilágy megye törvényhatóságának a szabályrendeletet módosító határozata, melynek c.) pontja szerint „A korcsmák az 1891. XIII. t. cz. 1. §-ban meghatározott ünnepnapokon vagyis vasárnap és Szent István napján, valamint a keresztény vallásfelekezetek ünnepein ugymint karácsony, husvét és pünkösöd első napján egész napon át zárva tartandók. Ezen módosítást a belügyminiszter is jóváhagyta s ezen a népre nézve áldásos újítás Szilágy megyében életbe lépett.

Jégyvár Szolnokon. A legutóbb tartott képviselőtestületi közgyűlésben Szolnok városa 70000 koronát szavazott meg és folyósított a jégyvár létesítésére.

Helyszíni tárgyalás. Jászberény város tanácsa hirdetményileg is közölte a város lakosságával, hogy a Jászsági Hitelintézet és Takarékpénztár R. T. által létesíteni szándékoltt méshomokkó téglagyár te-

T Á R C A.

Mese.

Maller után.

Irtá: Ruzsinszky László.

Minden kommentár nélkül elmondom a történetet.

Az n.—i. tiszteleteséknél nagy vacsora volt. Másnap kora reggel azt mondja a tiszteletes asszony a Kati leányzónak.

— Kati lelkem, vidd ki a Dunára és mosd el ezt a kosár edényt.

Kati híven elindult a Dunára és már majd mind elmosta az edényt, midőn vele az a nagy dolog történt, melyből az alábbi egész — legalább is idegrázó — história kerekedett.

Meglátott ugyanis a dunaparti iszapan valamit, ami vörös volt és mászott.

Megkérdi egy arrajövő huszártól:

— Mondja csak huszár uram, mi ez a vörös, ami itt mász?

— Rák az galambom, mondja a huszár.

— Rák? kérdi a leány. Az nem lehet, hiszen ez mász.

— Rák az lelkem, rák.

— Nem rák az, — mondja a leány — hanem mász. Mivel pedig a huszár nem adott neki igazat, oly dühbe gurult, hogy mérgében az edényeket mind a földhöz vagdosta.

Hazajön a leány, kérdi tőle a tiszteletes asszony:

— Hol az edény Kati?

— Hát képzelje tiszteletes asszonyom, amint elmosogattam, látok a folyóban valamit, ami mász, egy huszár pedig addig bizonyította, hogy az rák, míg oly dühbe jöttem, hogy az edényeket mind földhöz vagdostam.

Erre oly mérges lett a tiszteletes asszony, hogy férje báránybőrbercsét az ép befűtött kemencébe hajította.

Ezen pillanatban belépett a templomból jövő tiszteletes úr.

— Mit csinál az asszony?

— Hát képzeld, Kati kiment a Dunára elmosni az edényt. Valamit látott, ami mász, mivel egy huszár azt mondta neki,

hogy az nem mász, hanem rák, oly mérges lett, hogy mind összetörte az edényt. Ezen a butaságon csak dühbe kell jönni az embernek.

— Erre oly dühbe gurult a tiszteletes úr, lekanyarította palástját és egy baltával az ajtóküszöbön ezer darabra vágta.

— Ép e közben, a nyitott kapun befut a szomszéd tehene s utána a gazdája.

— Mit csinál tiszteletes uram? — kérdi a szomszéd.

— Képzelje szomszéd uram — mondja a tiszteletes — reggel a feleségem küldi a Kati leányt a Dunára, ahol valami pirosat látott, ami mász. Mivel pedig egy huszár azt mondta neki, hogy az nem mász, hanem rák, oly dühös lett, hogy földhöz vagdosta az edényeket. Képzelje, amikor elmondta ezt a tiszteletes asszonynak, még az is olyan ostoba volt, hogy behajította a bundáját a kemencébe. Hát hogyne lennék én mérges.

Mikor ezeket meghallotta a szomszéd, ő is oly dühbe gurult, hogy a kezében tartott doronggal agyonverte a tehent.

leg engedélyezése ügyében a helyszíntárgyalás e hó 23-án délután 3 órakor fog megtartatni a cserő dombja mellett levő pesti út mentén.

Hivatalos órák. A képviselőtestület legutóbbi határozatához képest a városi hivatalokban (kivéve a rendőrséget, kir. anyakönyvi hivatalt, közmunka kezelőt és gazdatanácsost) a hivatalos órák a mai naptól kezdve hétköznapokon reggel 7 órától délután 1 óráig, ünneppapokon pedig reggel 8-tól 10-ig fognak tartatni. A hatóság erről az összes helybeli hivatalokat, testületeket és intézeteket értesítette.

Járdaépítések. A járdabizottság által a folyó évben kiépítendő járdákra vonatkozólag tett javaslatához képest a képviselőtestület határozata alapján kiépítik a járdákat:

I. kerületben. Mosonyi Antal házából a Pethő féle házig. Boros Antal házából a Dropa János házig s innen az ifj. Sárközy János háza előtt el egészen a Pásztőr Terézia háza sarkáig.

II. kerületben. Gömöri István házából özv. Vallus Antalné tulajdonát képezett s a Juhászok keresztjénél levő házig. Detki András házából a II. kerületi kath. körig.

III. kerületben. Szöllősy féle háztól Detki András házáig a Bercsényi-utcában, a Rull féle háztól az Uzelman Gerő házáig keresztül a Bercsényi-utcan áttárolva.

IV. kerületben. Kiss Z. József házából a Gedei Kovács házáig. Erdős korcsmáros házából a Soósné portája mellett a kőutig a Liliom-utcan.

V. kerületben. Az alvégi iskolától a szolnoki temetőig vivő kőutig. Az alvégi iskolánál átjáró (116 kg- 1908. sz. határozat).

VI. kerületben. Bartha asztalos házából a Bordás János házáig. özv. Szalayné féle háztól Jenei Mihályig. özv. Szalayné féle háztól a malom hidig. Pray Húgó házából a Legényegyletig. A Rákócy-úti gyalogjárdától a Kossuth-utcai gyalogjárdáig.

VII. kerületben. Papp Péter házából a VII. ker. kornél levő átérészig s ott átjáró

végétől az Egresi háza előtt el a Kápolnái. Az Erzsébet-közkörház telkének külső sarkától a szolnoki temető mellett elvonuló kőutig.

Pinceszövetkezet.

A Jászberényben a bortermelő gazdák meleg érdeklődésével találkoztunk eszme mai napon lép a megvalósítás stadiumába.

A jászberényi pinceszövetkezet ma tartja a város székháza nagy tanácstermében alakuló közgyűlését.

Ezen alakuló közgyűlést megelőzőleg csütörtökön tartott a szervező bizottság ülést a városházán az alakulás részleteinek elintézése céljából, melyen a város polgármestere által történt meghívás folytán megjelent *Hajduska* Rezső a gyöngyösi pinceszövetkezet vezérigazgatója is *Detki* János vámosgyörki malomtulajdonos és helyi részvényes kíséretében és az intéző bizottsági elnök felkérésére egy óráig tartó szakelőadásban ismertette a pinceszövetkezet, a borkereskedelmi szervezkedés alapfeltételeit. Érdekes és tapasztalatokon alapuló tanulságos értekezésében érthető magyarázatot adott azon módozatoknak, melyek alapján a létesítendő pinceszövetkezet a bortermelő gazdaközönségnek s ezek között leginkább a kisebb termelőknek javára fog szolgálni. Majd az alakulás és vezetés praktikus és célirányos megoldására nézve tett javaslatokat és kimutatta azon irányelveket, amelyeket a borértékesítés során az alakuló pinceszövetkezet igazgatóságának az egyes borvidékek produktumaival szemben követni kell. Mint ellenérdekű szövetkezés vezérigazgatója alapos oktatást adott az értekezőknek arra nézve is, hogy a más vagyis a hegyi bortermelő vidékek szövetkezeteinek esetleges állásfoglalásába szemben miként viselkedjék. Végül azon véleményének adott kifejezést, hogy a borvidékek szövetkezetei egy országos szö-

vetkezté fognak legnagyobb valószínűség szerint mihamarabb alakulni, illetve a borértékesítés egyöntetűségére tekintettel egymással fognak szövetségre lépni.

A nagy hatást keltett előadását a vezérigazgatónak megélték a jelenlevők majd a város bortermelő közönsége nevében *Köncsek* polgármester mondott köszönetet az alakuló pinceszövetkezet javára szolgáló szíves előadásért.

Délben fél egy órakor 60 terítékű bankett volt a városligeti mulatóban, melyre a legkitűnőbb minőségű dezert és asztali borokat *Erdőgh* János bornagytermelő szolgáltatva. Így aztán a leghíresebb homoki borok és *Hulin* vendéglős által szervezött választékos menü kitűnősége mellett igen szép és kedélyes volt a vendéglátás befejezése. Az *Erdőgh* által adott négy fajú, de mind zöldszínű, remek zamatú borok a világ bármely előkelő asztalára méltán feleltettek volna. Az első pohárköszöntőt *Tarnay* Sándor helyettes polgármester mondotta, megköszönvén a szőlősgazdák érdemes vendégének a pinceszövetkezet iránti fáradozását, mire *Hajduska* köszöntötte *Erdőgh* Jánost, mint a homoki borok olyan első kultiválóját, aki a jászoknak a bortermelés terén kifejtett munkásságával dicsőséget szerzett.

A sikertült és kedélyes bankett a késő délutáni órákban ért véget.

Levél a távolból.

Tekintetes

Szerkesztőség!

Mindig büszke örömmel és jóleső élvezettel olvasom ugyan a *Jász Ujság*-ban megjelent bátor hitvalló cikkeket, de most csak a legbensőbb lelki kényszernek engedek, midőn a legutóbbi számban megjelent *Katolikus véreinkhez* című vezércikkért üdvözzszeréka er eköm.lújságo yn tét

Fájó lélekkel szemléltem a távolból, hogy míg az ország minden helyén a katolikus öntudat érvényesülni kezd, addig az én szeretett szülőföldem, a Jászság, — mintha vak és siket lenne egyházunk vérző sebei és kínzó jajszavai iránt, — csendes lanyhasággal, néma közönnyel nézte a dolgok eddigi menetét. S mi az eredmény?

Az, hogy azon a földön, ahol félszázaddal ezelőtt a kereszténység domináló erejével a fölünyes nyugalom volt biztosítva, ma előrántott megmondolatlan ál próféták le akarják a hitűség nyugalmát rombolni.

Jól tesztek, ha fölveszik az arcukba dobott keztyüt s méltó feleletet adnak egy nagyobbabszabású népszövetségi gyűlés keretében az érten és keresztgyűlölökvetedenkedésnek. Működésüket megáldja maga az Úr Jézus is, mert igaz ugyan, hogy azt hirdette mindig: Tanuljatok tőlem, mert szelid vagyok és alázatos szívű — de korbácsot ragadott akkor, midőn a lelketlen kufárok a zsidó nemzet Istenének szent templomát megfertőztették; már pedig a vad szabadkőművesség nem elég-

Ekközben jött a kurátor az eklézsia ládájával Meglátja a szomszédot, amit bunkózza a tehenét.

— Mit csinál szomszéd uram ?

— Hát képzelje kurátor uram, hogyan jönnek méregbe! Reggel a tiszteletes asszony kiküldi Katit a Dunára mosogatni, ahol valami pirosat látott, ami mász. Mivel pedig egy huszár azt mondta neki, hogy ez nem mász, hanem rák, dühében az edényeket mind összetörte! Képzélje, mikor elmodta a tiszteletes asszonynak, az is oly dühbe gurult, hogy behajította a tiszteletes úr báránybundáját a tűzbe, és még a tiszteletes úr is olyan rövidlátó, hogy ő meg palástját vágja össze, hát hogyné lennék mérges ilyen sok butaságot látva.

— Mikor a vége felé járt a szomszéd — kinek tehene alig lihegett már — a kurátor urat is előntötte az epe és a templomból hozott eklézsialádát úgy vágta a földhöz, hogy száz darabra törött, a benne levő ép ezer krajcár meg ezer felé gurult.

Erre a sok zajra már összeverődött az egész falu. Képiükből kikelve kérdik a rettentő katasztrófa okát.

— Mit csinál kurátor uram ?

— Hát képzeljétek — mond a kurátor — mi történt. Csoda-e, hogy földhöz vágta az eklézsia ládáját? Reggel a tiszteletes asszony kiküldi a Katit a Dunára mosogatni. Ott valami pirosat látott, ami mász. Mivel pedig egy huszár azt mondta neki, hogy ez nem mász, hanem rák, dühében az edényeket mind összetörte. Képzéljétek, mikor ezt elmondta a tiszteletes asszonynak, az is oly dühbe gurult, hogy behajította a tiszteletes úr bundáját a kemencébe. Ezt pedig látva a tiszteletes úr, ő is oly együgyű volt, hogy mérgeben palástját összevágta. És még a szomszéd is oly buta, hogy tehenét! — tehenét le-bunkózza, hát nem kell nekem is dühbe jönnöm ?!

— Úgy van! — ordította a nép, azután szétfutottak és mérgekben felgyújtották az egész falut.

*

Mese, mely az életben annyiszor ismétlődik.

szik meg az Isten egyházának megfertőzésével, egyenesen le akarja azt rombolni.

„Si vis pacem, para bellum.“ Ha békét akarsz, készülj a háborúra. Működjenek tovább is úgy, mint eddig, a sajtó terén! Használják föl a szerkesztők és lelkes munkatársak Istentől adott tehetségüket továbbra is a kereszt védelmezésére s legyenek meggyőződve, hogy az a jó Isten, aki a szegénynek nyújtott pohárvizet sem hagyja jutalmazatlanul: az Önök önzetlen munkálkodásának is meg fogja adni jól megérdemelt jutalmát s addig is, míg ez megérkezik kísérni s támogatni fogja Önöket működésközlésben a hasonló gondolkozású emberek rendíthetetlen tisztelete és szerepével!

Tiszapalkonya, 1910. június hó 7.

Réz Kálmán
plebános.

Beszámolás az aviatikai versenyről.

Lapunk mindig haladni akarván a korral, nem mulaszthatom el, hogy hasábján — igaz, csak mint önkéntes tudósító — be ne számoljak tapasztalataimmal, melyeket Pesten, az aviatikai versenyek nyolcadik napján szereztem. — Nem szeretek a dolgok közepébe markolni, azért a legelején kezdem a dolgot, mikor Berényben vonatra szálltam. — Olyan szerencsém volt, hogy már az uton alapos oktatásban volt részem az aviatikát illetőleg. — Tudniillik a kupéban olyan család közé kerültem, melynek feje — úgy látszik már látott repülőgépet — legalább festve, s ennek alapján jogot formált arra, hogy családját s engemet — mint hallgatóságos újoncot beavasson a repülés tikaiba — természetesen elméletileg. — Az arca ragyogott a büszkeségtől, amint rajtnak végigtekintett, s szinte láttam a homlokára írva: „A kis aviatikus, avagy Paulhan a mellényzsebben“ Csakúgy dobálózott az idegen szavakkal és nevekkel. Biplán, monoplám, ordúa, Vagner, Latham csak úgy zúgtak a levegőben, s én lassanként úgy éreztem, hogy kivirágzott alattam a bőrdíván és én csupa repülőgépdrótkon ülök. Már kezdtem megdühödni, mikor észrevettem, hogy Rákos felé járunk. — Az ablakhoz húzódtam a jobb oldalra, mert tudtam, hogy innen áttekinthetem a versenyteret. — Vesztetre tettem. — Amint szemem előtt feltűntek a hangárok, egy kiáltást hallottam: „Nini, a hangárok, ide gyermekeim!“ — s a következő percben az egész család reám borult, nekiszorítva fejemet az ablak kerestélyének úgy, hogy moccani se tudtam, csak sejtettem az erős pacsuliszagról, hogy a mama szorított ily kényelmetlen helyzetbe. — De mit meséljek erről tovább? Mikor valahára az édes tერთől (hogy a guta n.) megszabadultam, kék — zöld volt előttem a levegő, meg a család, meg minden; az orrom meg kezdett egy kormányozható léghajó méretei után iparkodni. — Az elméletileg aviatikus családja ugyan pardont is mondott, dehát ez gyenge flastrom volt az én orromon.

Végre is Rákoson leszálltunk és én igyekeztem a bejárathoz. — Hogy míg az igazi bejáráshoz találtam, addig annyit kutyagoltam, hogy azzal az uttal gyalog is feljöhettek volna Berényből, nem is említem. Végre bejutottam és fáradtan hevertem a gyepre, hol egy söröspohár tözomszédságában egy volt iskolatársamra bukkantam, ki azzal foglalkozott, hogy az aviatikusok nevéből számréjtvényt csinált. — Financ volt az istenadta. — Nagyon örültünk egymásnak, de nem sokáig, mert egyszer csak elkezdett a levegő berregni, meg rosszszagú lenni. — Erről tudtuk meg, hogy már repülnek. — Hát repültek. — Hogyan és kik, az igen szépen meg volt írva a lapokban, hát nem részletezem. — Magam részéről az az eredmény, hogy a nyakam úgy megmerevedett a felfelé nézetől, hogy még most sem tudom hajlítani. — Repült egy gép, repült több gép, aztán egyik oldalam mellett ordítottak hogy „Paulhan, ne hagyd magad!“ a másikon meg „Szoridd Latham!“ előttem egy bácsi csettintett, mikor meglátta De-la Roche bárónőt repülő kosztümében, a hátamra meg talán tizen is dőltek, viszont én tizedmagammal az előttem lévő nyakán lelkesedtem szavalóan igen szép volt minden, míg az ágyúval közéjük nem lótek a levegőben röpökdő masináknak — mert már mindenki megszokta a berregést, meg a bűzt, — Erre azután leszálltunk, én meg hazajöttem. — Csak azt sajnálom, hogy nem repülhettem. — A pajtásom valószínűleg részesült ebben az élvezetben. — Ugyanis meg a helyszínén megvacsoráltnak egy aviatikus vendégében. — Mikor aztán a számlát hozták, némán néztünk egymásra. — Elfelejtettük ugyanis, hogy aviatikus vendégében vagyunk, ahol csak milliómosok engedhetik meg maguknak az ékezes lukszusát, de a mi zsebünkben nem telik, aminthogy nem is teit. Én hát felhasználva barátom zavarát, diszkrétan távoztam, rábízva az elintézet. — Azt hiszem, a kárjától, mint jó katonára nem volt hajlandó megválni, valószínű tehát, hogy kirepült — de biplán nélkül.

Hja! ilyen szerencséje van némely embernek!

Kóró.

UJDONSÁGOK.

— **A központi katolikus** körben megtartják meg a kuglizó pálya felavatási ünnepségét. A kör helyiségének kertje erre az alkalomra festői díszítéssel és pazar világitással lett berendezve. A kuglizó felavatása délután 5 órakor s a szini előadás a nyári arénában este 8 órakor veszi kezdetét. Előadás után tánc. Mint értesültünk, ezen szép nyári mulatságra igen sokan készülnek. Az előadás esős időben is megtartatik rögtön kifeszíthető sátor alatt.

— **Gróf Zichy Nándor aranylakodalma.** A magyar katolicizmus ősz vezére, gróf Zichy Nándor ritka szép családi ünnepet ült a napokban. Most volt 50 éve hogy esküvőjét tartotta gróf Zichy Liviával. A Gondviselés kegye megengedte, hogy akik évtizedeken át mint a keresztény házastársak mintaképei, odaadó szeretetben

éltek, most kiváló gyermekeik és kedves unokáik körében ühültsék meg egybekezesük 50-ik évfordulóját. A magyar katolikusok pedig Istenhez emelt fohással veszik tudomásul a ritka családi ünnepet s hálát adnak a Gondviselésnek, hogy tanúi lehettek ősz vezérünk Istentől jött ilyen megdélésának.

— **Jutalomdíjak kiosztása.** Kónc Menyhért egri kanonok a helybeli jó tanuló elemi iskolás gyermekek részére ismét meglepetéssel szolgált. Az általa e célra küldött összegből jutalomban rész-sültek az I-ső elemi osztályban írás és olvasásból (a növegyeti árvaház növendéke) kapott 10 koronát, a III-ik osztályban hittanból Kato na Erzsébet és Mariska, Tóth Lajos 10-10 koronát, a IV-ik osztályban a földrajzból Sánta Árpád szintén 10 koronát nyert.

— **Jászképviselők.** Halason Babó Mihály Kossuth-párti jelölt ellenében Dr. Hegedűs Kálmánt választották meg 79 szavazattal többséggel nemzeti munka-párti képviselőnek. Ezen választással a sorsnak egy különös játéka tárul elénk, ami minket jászokat közérőlk érdekel. Ugyanis Pest vármegyében két nemzeti munka-párti jelölt kapott mandátumot és ez mindkettő a jász-ság szülötte t. i. Almásy László dr. és Hegedűs Kálmán dr.

— **A Katolikus Népszövetség** ez évi hatodik füzetét most hagyta el a sajtót. A tartalmas és érdekes füzetnek első cikke a szekularizáció kérdésével foglalkozik. Ezen füzetben ir egy érdekes cikket a népszövetségi kölcsönkövetetésről a jász-ság szülötte, a szövetség egyik buzgó tisztviselője Tóth Péter jászfényszaru volt főjegyző is.

— **Iskolaszéki gyűlés.** A községi iskolaszéki f. hó 15-én tartotta rendes gyűlést, melynek tárgysorozatában Muhoray Irén községi ovónőnek orvosi bizonyítvány alapján két havi szabadságot engedélyezett. — A gyűlés további folyamán az 1910-11. tanévre szóló óvodai költség előirányzatot tárgyalta s a mult évi alapon az évi költséget 2620 koronában állapította meg.

— **Az Uj képviselők.** Foglalkozás szerint az új képviselőházat a földbirtokok gyűlekezeteinek lehetne mondani, mert jó fele az új honatyáknak abból az osztályból került ki. Ellenben megfoghatók az ügyvédek száma, most mindössze 50 van belőlük, holott máskor mindig többen voltak száznál. Volt bíróból és tisztviselőből negyven jutott be a Házb. Kereskedő 15, tanár szintén 15, pap 10, orvos 5, író és újságíró 10, Mérnök van kettő: Kosuth és Hieronymi. Zsidó vallásuk 18-an vannak.

— **Iskolai munkakiállítások.** Hogy tanítvázeink derék vezetői a gyermekek kezűgyességét fejlesztő gyakorlatokra mily nagy súlyt fektetnek s a női kézimunka, rajzolás, papír-és agyagmintázás (slöjd) terén mily szép eredményeket érnek el, arról az iskolai évi végén rendezett kiállítások fényes tanúságot nyújtanak. A mult vasárnap megtekintett szabadkézi rajzkiállítás a főgimnáziumban, katolikus iskolánk kiállítása a közp. és serházi tanteremben (Ujházy, Kertész K.), a zárdai elemi iskolások és polgáristák gyönyörű női kézimunkái ékesen dicsérve a vezetőket lelkes buzgalmat és a tanulók fogékony ügyességét, igazán gyönyörködtették a szemlélőt. Az állami elemi iskolák munkakiállításai méltán sorakoznak a többiek mellé, festői elrendezésben mutatva be a női kézimunkák igen szép produktumait, a szén-és szines krétarajzok valóságos kis mesteri alkotásait, a papír- és agyagmintázás változatos gazdag sorozatát. A gyönyörű kiállításoknak igen sok nézője volt a vizsgálatok ideje alatt. Mulasztást követett el,

aki e nagy ambícióval és józáltsággal rendezett látogatást meg nem tekintette. Kényes izlésű műértő szakegyenek különösen a polgári leányiskola remek himzéseirol s a Bercsenyi-utcai állami iskola munkakiállitásának bámulatraméltó csoportjairól szölkak elragadtatással. Tanítótestületeink mind igen szép eredményt értek el s mi örömmel röjjük le az elismerés adóját velük szemben.

— **Ovoda vizsgálta.** Tegnap délelött tartotta meg a helybeli érseki leánynevelő intézet kisedodovodájának évszóró vizsgálatát Erdős András plebános elnökölésével. A parányi kis anygalkák beszámolását nagy közönség hallgatta és gyönyörködött méltán az itt elhangzott feleletekben, énekekben és verselésekben. A működni kezdő agynak és léleknek a leggodosabb ápolását láttuk a picikék képességének megnyilatkozásában és abban az igazán gyönyörködött eredményben, melyet Klemen-tin nővér türelmes és gondos oktatása folytán ott bemutattak.

— **Vasúti féljegy.** A hitefekezeti és községi tanítók félárújegy váltásáról szóló miniszteri rendelet f. 15-én jelent meg a hivatalos lapban. — A vasúti igazgatósághoz címzett kérvényekhez 2 drb. fénykép és személyenkint 2 koronás bélyeg csatolandó.

— **Az évszóró vizsgálatok** a helybeli érseki leánynevelő intézet polgári előkészítő és 4 polgári osztályában a mult számunkban között sorrendben és napokon lesznek. Az intézet igazgatósága helyszüke miatt kénytelen arra kérni a szüloket, hogy gyermekeiket ne vigyék magukkal. A zenevizsgálat f. hó. 25-én d. e. 9 órakor lesz, melynek tartalmas műsora szerint Almásy Mariska és Erzsébet Muhoray Blanka, Egri Margit, Horthy Margit, Borsányi Ella, Fecske Erzsébet, Nyul Irén, Pray Eliz, Péntes Anna, Bender Vilma, Erzsébet Klára, Berger Margit és Ilona, Ehrlich Éva, Haasz Ágnes, Bátor Irén szavalatai, cimbalom és zongoraszámai, az énekar dalai fogják gyönyörködtetni az érdeklődöket, végül egy daljáték, melyet Buday Margit, Mészáros Etel, Makkay Szeréna, Bathó Klári, Muzamel Ilona, Egri Margit, Horthy Margit és Csöngedy Irén fognak bemutatni.

— **A kir. adóhivatalnál** a hivatalos órák újabb beosztása a lapunk rendes „Utmutató” rovataiban tévesen volt közölve. Helyesen az újabb rendelkezés szerint a kir. adóhivatalnál a hivatalos órák köznapokon reggel 7 órától délután 2 óráig tartanak egyfolytában. Be- és kifizetés teljesítésére a pénztári órák köznapon d. e. 8 órától 12-ig vasár és ünnepnapokon 9-től 11-ig.

— **Nyakszirtmerekedés.** A „Jász Ujság” értesülése szerint Püspökladányon a nyakszirtmerekedési járvány lépett fel. Egy Baráth Jánosné nevű asszony gyermekszülés közben kapta meg s belehalt. Mikor híre ment, hogy a nyakszirtmerekedés pusztít a lakosság között, táviratilag vonták vissza a póttartalékosok behívását is.

— **Felhívás.** A „Katholikus Háziaszszonyok Országos Szövetségé”-nek egyik főcélja az elhelyezésnél, hogy különösen bizalmi állásokra csakis olyanokat hozzon javaslatba, a kiknek jellemé és megbízhatóságáról illetékes egyénektől kedvező értesülést nyert. A másik általános érdekű célja, hogy minden nagyobb, esetleg kisebb, de gócponton fekvő városban megalakítsa a „Háziaszszonyok Egyesületét”, amely szoros összefüggésben a központtal, kiterjesztendő áldáshozó működését a vidékre is. Ezen célok elérése érdekében szükséges volna az egyesületnek oly nemes gondolkodó hölgyek jóindulatú támogatására, a kik esetrel-eseire hajlandók lennének mind-azonokról, akik városukból Szövetségünk-

hoz fordulnak támogatásért, néhány sorból álló információt küldeni, esetleg közölni velünk, hogy a helyi viszonyok kedvezők lennének-e a „Háziaszszonyok Egyesülete” és ezzel kapcsolatosan a „Czelédelhelyezés” és „Cseléd-Öthön” felállítására. Mindenemü eziránybani szives támogatás nagyban megkönyvitené a központ működését, azért a leghálásabb köszönettel vennök, ha a fenti bizalmi tisztséget elfogadni hajlandók, ugyanazt az igazgatósággal (Budapest, Váci-utca 18. szám) közölni sziveskedjenek.

— **Egy jászberényi Romániában.** Hasznos Adóff „A Detail fakeskedök Nagykereskedése R. T.” vezérigazgatója jászberényi szülokt mint értesültünk a napokban Romániában vásárolt egy nagyobb üzemi gözfürész, melynek vezetését ott ő fogja végezni.

!! Köszön !!

A legjobb minőségű hazai és poroszországi salak és pormentes szalon szén, továbbá budapesti légszuszgyári, valamint poroszországi pirszén (coaksz) a bánya által előírt eredeti ár mellett alólirotnál megrendelhetök.

Pontos szállításért szavatosságot vállal:

HOFFER MIKSA

lőbb hazai és poroszországi bánya képviselője.

JÁSZBERÉNYBEN.

Elhaltak a héten jászberényben.

Vas Borbála 24 éves, Gyenes Istvánné Péli Magdolna 80 éves, Szalóki Béla György 2 éves Puskás Menyhértné Oláh Amália 30 éves, Mede Ferenc 78 éves, Nyíri Borbála 11 hónapos, Nagy Sándor 21 napos, Szivós László 11 hónapos, Kis Lászlóné Tóth Juliánna 62 éves, Dónáth Ferenc 1 hónapos, Palásti István Mihály 9 hónapos, Nagy Balázs 28 éves, Csordás László 2 éves Mosó Juliánna 5 hónapos Molnár Béla 6 hónapos, Popp Lajos 2 hónapos, Mócs István 14 napos, Tasi Juliánna 11 hónapos Pap Kálmán 2 hónapos, Dancsa Rozál 1 hónapos, Hapel István 6 éves, Ménkü Sándor 3 hónapos, Lakatos Erzsébet 22 napos korában.

Született a héten 15 gyermek Ezzel szemben a halálozások száma 23

Házasság kötöttet a héten 3 esetben.

Szerkesztői üzenetek.

R. K. Köszönjük jóleső elismerését s lelkes buzdítását. Örülünk, ha illetékes kritika azt mondja, hogy jó úton haladunk. Elvünk tovább is az lesz, sem személyeket, sem osztályokat, sem a másvalásúkat nem bántani, de magunkat nem hagyjuk. Hogy a gyerekek nevem nevezése tetszik vagy nem, azzal mi nem számolunk. A pofon, amit e csendes városban a katolikusok kaptak, nagyon erős volt és messzehangzott csattanása. Ha még egy pár ilyen pofont kapunk, akkor legalább mi is fölébredünk — talán? Üdv. legközelebb levél meg-

Kérdézőkölökbnek. Sorsjegyiek nem nyertek; P. E. Nagykőrü, B. B. utb. A. B. Jászberény.

Utmutató

a jászberényi hivatalokban.

Kir. Járásbírószág. Hivatalos órák április hónapban: délelött 8-tól délután 3 ráig. Ünne- és vasárnap délelött 9—12-ig. Egyzöi iroda felek részére köznapon 9-11-ig Ünneppapokon nincs. A telekönnyvi hivatalnál — ideérve az iktatót is — értesítés adatik hétköznapokon délelött 9 — délután 1 óráig, míg vasár- és ünneppapokon 9—11-ig áll a felek rendelkezésére. Panaszfelvételek büntető ügyben Marossy Endre kir. albirónál és egyéb ügyekben Dr. Köllér vezető kir. járásbíró előtt hetenként kétszer: kedden és pénteken teljesíttetnek.

Közigazgatás. A városi hatóságágnál délelött 7 órától délután 1 óráig, a rendőrségnél hivatalos órák: délelött 8—12-ig, délután 2—5-ig. Vasár- és ünneppapokon délelött 8—10-ig. Értesítés a felek részére naponként délelött 9—10-ig adatik. Panaszfelvétel a polgármesteri hivatalban: naponként délelött 8—11-ig, vasárnap délelött 8—10-ig

Anyakönyvi hivatal. Hivatalos órák délelött 8—12-ig délután 2—5-ig. Születéseket 7 nap alatt, halálozásokat a legközelebbi köznapon kell bejelenteni. Hirdetési határidő 18 nap.

Kir. adóhivatalnál. Hivatalos órák: délelött 7 órától délután 2-ig. Beadványokat elfogadnak délelött 8—11-ig. Be- és kifizetések ugyanazon idő alatt.

A m. kir. posta távirde- és táv-ábeszélőhivatalnál a hivatalos órák köznapokon 8—12-ig, délután 2—6-ig. Táviratleadás este 8—9-ig. Ünne-és vasárnapokon délelött 8—11-ig, délután 2—3-ig postautalvány, takaré- és kifizetés csak délután 5-ig van. A piros betűvel jelzett ünneppapokon délelött 8—11-ig utalvány, pénzeslevél, csomag, ajánlott levél- és táviratfelvétel és távbeszélő, délután 2—3-ig csak ajánlott levél és táviratfelvétel, ellenben sem postautalvány be- és kifizetése, sem pénzeslevél- és csomagfelvétel nincs.

A munkásbiztosítónál. Hivatalos órák hétköznapokon: délelött 8—12-ig, délután 2—5-ig. Be- és kifizetés a hivatalos órák alatt.

— **Piaci tudósítás.** Gabonaművek és egyéb mezőgazdasági termények heti-piaci árai: Buza átlagárban 25.60, rozs 18, árpa 12.60, tengeri 12.60, zab 14—15. K. **Örtemények:** Buzaliszt 0, 1 és 2 sz. 48—46—44 fill. kgr. Rozsliszt 36—28—32. Árpadara 38 fill. **Főzelék- és zöldségfélék:** Káposzta (savanyított) kgr. 26 fill. Burgonya 7 fill. Sárgepa 32 fill. Fokhagyma 66 fill. Vöröshagyma 36 fill. Torma 52 fill. **Szárnyasok:** Csibe 1 drb. 1.20. Kappan sovány 1.60 hizott 2.60. Liba sovány 1.50, hizott 8—9 kor. Pulyka sovány 4.60, hizott 6.50—7 kor. **Husnemiék:** Marhahus pecsenyének 1.28—1.32. levesnek 1,16—1.20. Borjúhús hátulja 1.80, eteje 1.60. Juhhús 1.04. Sertéshús 1.40. Szoposbárány egy darab 5—6 kor. **Állati termékek:** Szalonna 2.20—2. Disznószir 2 kor. Ludzsir 3.40. Tej fölözetten friss 1 liter 18—20 fillér, lefölözöttje 14—16. Tojás 100 darabonként 5 kor. **Gyümölcsök:** Alma kgr. 70—64 fill. Dió 90—56 fillér.

Uri, katonai és polgári szabó.

Van szerencsém értesíteni Jászberény város és vidéke nagyérdemű közönségét, hogy Jászberényben, a Vásár-utca 17 szám alatt

polgári és katonai szabóüzletet

rendeztem be. Ugy a fővárosban, mint az ország nagyobb városaiban szerzett tapasztalatom és gyakorlatom lehetővé tették, hogy a szabászat és ruhavarrás terén a legmesszebb menő modern ízlést és igényeket kielégítem. Üzletemben választékos minták s utolsó divat, illetve előírás szerint készítek mindennemű uri, katonai és polgári, továbbá sport- és lovaglő-öltönyöket a legjutányosabb árban katonai előírás szerint csukaszürke szövetekből tisztí és önkéntesi öltönyöket tényleges és tartalékos tiszturak valamint kívánatra átalakítom azokat az újabb előírás szerinti követelményeknek megfelelőleg.

Mindennemű megrendeléseket pontosan és olcsón teljesítek s kívánatra esetleg levélbeni felhívásra a helyszínére utazom.

Becsés pártfogását kérve vagyok teljes tisztelettel

Szekeres Bálint,
uri és katonai szabó.

Aki temploma részére szép és tartós

mise ruhákat

akar szerezni, forduljon rendelésével

**Szt Ferenczendi Mária Missio-
nárúsnők zárdájához, Budapest
VII. Hermina u. 21.,** hol új mise-
ruhákat készítenek és régieket ju-
tányos áron javítanak.

Elismerő nyilatkozat.

A rendelt casula és két dal-
matika igen szép. Gondos kézimunka
s így tartós. Ára szolid a minőség-
éhez képest.

Jászberényi plebánia-hivatal.

Lapkihordók
lapunk nyomdájában
felvétetnek.

JÓ KÖNYVEK!

JÓ KÖNYVEK!

MEGJELENT

a Tárkányi-féle Vezérkönyv

a processziókhoz.

Tizenegyedik bővített kiadás. Az egri egyházm. hatóság jóváhagyásával. *Ára erős vászonkötésben, arany nyomással 1 korona. — Baráczius J.:*

Pleb. közös ajtatosságok.

Kiegészítője a Tárkányi-féle Vezérkönyvnek. Igen jó

imakönyv.

Ára egész vászonkötésben 60 fillér.

Az Egri Népkönyvtár

hasznos és tanulságos füzetei, melyeket *Samassa József* dr. bibornok, egri érsek ur pástörleveleiben valóban

hasznos, oktató és nemesítő hatása olvasmányoknak állít, s alkalmas eszközöknek arra, hogy a régi vallásos hitében már-már megrendült magyar népet őseink mély vallásosságához becsületességéhez, hazaszeretetéhez visszavezéreljék, a következők:

Krassy Félix: **Átok-e vagy áldás?** Ára 10 fillér.

Vágassy Gyula: **Gondolkozzál!** Ára 10 fillér.

Stolz-Krassy: **Száz jó tanács egy baj ellen.** Ára 40 fillér.

Stolz-Krassy: **Bölcsőtől az égig.** Ára 40 fillér.

Régények és egyéb művek:

A japán szekrényke.

Régény, Irta: Carruthers Resch. For-

ditotta: Nyizsnay I. Ára 1 korona.

Az önző.

Régény Irta: Champol (De Lagreze gróf.) Ford. Nyizsnay I. Ára 1 kor.

Szelid elbeszélések.

Ford. Nyizsnay I. Ára 1 kor. 50 fillér.

Csepela L. dr.: **Szociális háté.** Ára 20 f.

Danielik J. dr.: **Középhori államtan.** Ára

30 fillér.

Halászy C. dr.: **A választól jog.** Ára

50 fillér.

Ivánovich E. dr.: **Tilos-e a katolikusok-**

nak a Szentírást olvasni? Ára 2 kor.

Vágassy Gy.: **Az égi testek keletkezése.**

Ára 10 fillér.

Megrendelési cím:

Irodalmi Egyesület Eger, Heves vm.

A postaköltség-a megrendelő terhe. — Megrendelhető Pesti Péter nyomdájában is.

Nyomatott Pesti Péter könyvnyomdájában, Jászberényben.